

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи

ЗВІТ

з виробничої асистентської та науково-дослідної практики

Період проходження 26.04.2021 – 04.06.2021

здобувача другого (магістерського) рівня
вищої освіти 1 курсу
факультету гуманітарної та економічної освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-професійна програма «Педагогіка
вищої школи»
денної форми навчання
Князева Романа Олександровича

Керівник практики від кафедри
кандидат педагогічних наук, доцент
Сипченко Ольга Миколаївна

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Викладач-методист кафедри ПВШ

« » 2021р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ
виробничої асистентської та науково-дослідної практики

Період проходження 26.04.2021 – 04.06.2021

здобувача другого (магістерського) рівня
вищої освіти 1 курсу
факультету гуманітарної та економічної освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-професійна програма «Педагогіка
вищої школи»
денної форми навчання
Князева Романа Олександровича

Керівник практики від кафедри
кандидат педагогічних наук, доцент
Сипченко Ольга Миколаївна

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної та економічної освіти

Кафедра педагогіки вищої школи

ЩОДЕННИК

виробничої асистентської та науково-дослідної практики

Період проходження 26.04.2021 – 04.06.2021

здобувача другого (магістерського) рівня
вищої освіти 1 курсу
факультету гуманітарної та економічної освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-професійна програма «Педагогіка
вищої школи»
денної форми навчання
Князева Романа Олександровича

Керівник практики від кафедри
кандидат педагогічних наук, доцент
Сипченко Ольга Миколаївна

Слов'янськ, 2021

Місце проходження практики: ДВНЗ "Донбаський державний педагогічний університет", вул. Г. Батюка, 19, м. Слов'янськ, Донецька область, Україна, 84116
 Приймальна ректора: +38 (0626) 66-54-54.
 Приймальна комісія: +38 (0626) 66-51-50, (095) 947-17-77 sgpi@slav.dn.ua,
 ректор Світлана Олександрівна Омельченко.

Щоденник

Дата	Зміст роботи (із записом власних вражень, думок, поглядів, побажань)	Примітка
26-30. 04.2021	<p>Знайомство з методичною документацією та основними напрямками навчально-методичної, наукової і виховної діяльності кафедри ПВШ.</p> <p>Знайомство зі змістом навчальних планів і робочих навчальних програм дисциплін (Моделювання освітньої підготовки і професійної діяльності фахівця, дистанційна освіта в ЗВО, Педагогіка вищої школи)</p> <p>Розроблення планів занять, дидактичних і методичних матеріалів відповідно до вимог робочих навчальних програм дисциплін (Педагогіка вищої школи) та затверджено в керівника практики доц. Сипченко О.М.</p> <p>Ознайомлення з планом виховної роботи куратора академічної груп.</p> <p>Ознайомлення з планом наукової роботи кафедри ПВШ.</p>	
03-07. 05.2021	<p>Складання плану виховної роботи куратора академічної групи.</p> <p>Відвідано засідання кафедри ПВШ, де обговорюються новини та наукові проблеми.</p> <p>Ознайомлення з планом роботи, протоколами засідань наукових гуртків (проблемних груп).</p> <p>Психологічний аналіз спільної діяльності, групових процесів, соціально-психологічних явищ.</p> <p>Підбір психодіагностичних методів і методик, спрямованих на психолого-педагогічне вивчення групи.</p> <p>Ознайомився із планом роботи наукового гуртка, доцента кафедри ПВШ</p>	<p>Форма проведення: дискусія.</p>

	Сипченко О.М. „Медіаосвіта майбутніх викладачів”	
10-14. 05.2021	<p>Підготовлено доповідь на тему «Особливості формування медіакультури майбутнього фахівця» на науково-практичну конференцію.</p> <p>Відвідано лекційне заняття з дисципліни «Основні засади академічної доброчесності академічної спільноти» маг фіз.вих (тр) 10.00 Zoom викладач – доц. каф. ПВШ Гарань Н.С.</p> <p>Відвідано практичне заняття з дисципліни „Професійний імідж педагога-андрагога” доц. Фатальчука С.Д.</p> <p>Відвідано засідання гуртка</p> <p>Взято участь у підготовці та проведенні засідання гуртка (Тема: Організація дистанційного навчання в закладах вищої освіти).</p>	Визначено тему доповіді, складено план, зроблено аналіз наукової психолого-педагогічної літератури. зроблено конспект зроблено конспект
17-21. 05.2021	<p>Проведено тренінг для здобувачів «Професійна мобільність педагога»</p> <p>Відвідано лекційне та практичне заняття з дисципліни „Академічна доброчесність університетської спільноти” доц. Гарань Н.С..</p> <p>Відвідано лекційне та практичне заняття з дисципліни „Педагогіка вищої школи” доц.Сипченко О.М.</p> <p>Проведено лекційне та практичне заняття з дисципліни „Педагогіка вищої школи”.</p>	<p>Ф-т ПТПО маг.1 курс зроблено конспект</p> <p>зроблено конспект</p> <p>Ф-т ПТПО маг.1 курс</p>
24-28. 05.2021	<p>Відвідано лекційне та практичне заняття з дисципліни „Тренінгова діяльність у ЗВО” доц.Топольник Я.В.</p> <p>Відвідано лекційні заняття в проф. Панасенко Е.А.</p> <p>Проведено лекційне та практичне заняття з дисципліни „Педагогіка вищої школи”.</p> <p>Відвідано консультацію у проф.Саяпіної С.А., проф.Панасенко Е.А. щодо проведення лекційних та практичних занять.</p>	<p>зроблено конспект</p> <p>зроблено конспект</p> <p>Форма проведення: круглий стіл</p> <p>Ф-т ПТПО маг.1 курс обговорено літературу, конспекти занять</p>

31-04. 06.2021	<p>Взято участь у підготовці та проведенні засідання гуртка Тема: „ Використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці андрагогів ”.</p> <p>Підготовлено доповідь і взято участь у науковій конференції ДВНЗ „ДДПУ”.</p> <p>Підготовлено документацію щодо асистентської практики.</p> <p>Складено звіт про проходження асистентської практики.</p>	
-------------------	---	--

Пари

1	8.30
2	10.00
3	11.40
4	13.10
5	14.40
6	16.10

Розклад занять академічної групи

Магістри I курсу

Факультету початкової, технологічної та професійної освіти

Відділення англійська мова, хореографія

Денна форми навчання

	Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота
1				<p>Педагогіка вищої школи (33 – 36) лк. доц. Сипченко О.М Педагогіка вищої школи (33 – 36) лк., (37 – 39) пр. доц. Сипченко О.М.</p>		
2				<p>Педагогіка вищої школи (33 – 36) лк. доц. Сипченко О.М Педагогіка вищої школи (33 – 36) лк., (37 – 39) пр. доц. Сипченко О.М.</p>		

Перелік навчальних предметів

№	Дисципліна	Семестр	Кількість годин
---	------------	---------	-----------------

			загальна	на тиждень
	Педагогіка вищої школи	2	30	2

Кадрове забезпечення викладання дисциплін

№	Назва дисципліни	ПІБ викладача	Освіта	Фах	Стаж
	Педагогіка вищої школи	Сипченко О.М.	Вища	магістр ПВШ, кандидат педагогічних наук	13

Список академічної групи

Пор №	Прізвище, ім'я по батькові	Доручення	Інтереси, хобі	Успішність	Сімейний стан
1.	Болдирева Катерина Олександрівна	Староста	Займається вокалом	75-100	Одружена
2.	Гуржий Надія Володимирівна		Волонтер	75-100	Одружена
3.	Дорош Яна Миколаївна		Займається вокалом	75-100	не одружена
4.	Іванова Аріна Михайлівна		Займається танцями	75-100	не одружена
5.	Максименко Євгенія Дмитрівна		Спортивна гімнастика	75-100	не одружена
6.	Мостицька Ірина Геннадіївна		Волонтер	75-100	не одружена
7.	Черномор Дар'я Олексіївна	заст. старости	Займається вокалом	75-100	Одружена
8.	Автаєва Анастасія Анатоліївна		Займається танцями та вокалом	75-100	не одружена
9.	Борисова Катерина Максимівна		Займається танцями	75-100	Одружена
10.	Жадан Вікторія Сергіївна		Займається танцями	75-100	не одружена
11.	Меньшикова Любов Олександрівна		Займається танцями	75-100	не одружена
12.	Непокритий		Займається	75-100	не

	Павло Володимирович		танцями, риболовля		одружений
13.	Руда Тетяна Олександрівна		Займається танцями	75-100	не одружена
14.	Стеценко Ніна Олександрівна		Займається танцями	75-100	Одружена
15.	Чередниченко Галина Олександрівна		Займається танцями	75-100	не одружена

План-конспект тренінгового заняття
проведеного на 1 курсі магістратури,
факультету ПТПО
здобувача другого магістерського рівня вищої освіти
Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
(Педагогіка вищої школи)

Здобувач другого магістерського
рівня вищої освіти
спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
(Педагогіка вищої школи)
Князєв Роман Олександрович

«Професійна мобільність педагога»

«Вчитель – вічний учень»

Щоб бути незамінною, треба весь час змінюватися.

Коко Шанель

Вживає не найсильніший і не найрозумніший,
а той, хто краще пристовується до змін.

Чарльз Дарвін

Вчительська праця – це щоденна творчість і мистецтво

В.О. Сухомлинський

Мета. Тренінг направлений на усвідомлення необхідності розвитку мобільності, формування професійної компетентності, осмислення необхідності неперервної освіти та визначення ролі самоосвіти в навчальному процесі. Тренінг мотивує педагогів до самовдосконалення, рефлексії, оволодіння механізмами комунікативної компетентності.

Теоретична частина.

Интерес науковців до проблеми мобільності як однієї з характеристик процесів соціального функціонування людини в сучасному світі, соціальних груп, спільнот, особистісного розвитку та людства в цілому, в останні роки, стрімко зріс. Свідченням є роботи філософів, соціологів, економістів, психологів, педагогів, представників інших наук і пояснюється це збільшенням тенденцій інтенсивності процесів мобільності та посиленням їх значимості в житті суспільства. Будь-який аспект чи тенденція сучасного суспільного розвитку, технологій, а також освіти, так чи інакше виводить науковців на проблему мобільності сучасного педагога у процесі його професіоналізації (Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О., 2014, с. 23; Стрюк М. І., 2015).

Аналіз наукових джерел виявив, що підходи до розуміння поняття мобільності склалися у філософській, педагогічній, психологічній, соціологічній науковій думці та представлено з різних сторін. В основному питання мобільності науковцями розглянуто: в розрізі соціальної готовності до змін (Вебер М., 1990; Сорокін П. О. 1992); як групування якостей особистості (Асмолов О. Г., 1982); як механізм, що зумовлює рівень адаптованості та конкурентоспроможності особистості (Амірова Л. О. 2012; Ігошев Б. М., 2014); як зміну позицій, зумовлену зовнішніми обставинами з однієї сторони, а з другої – як внутрішнє самовдосконалення особистості, засноване на цінностях та потребі в саморозвитку (Білик О. М., 2009) тощо.

Узагальнивши результати аналізу наукових підходів виділяємо базові їх позиції, а саме, що мобільність педагога:

- визначається соціальними та особистісними чинниками;
- виступає як результат цілеспрямованого саморозвитку;
- є механізмом особистісної гнучкості та адаптації до змін в умовах професійного середовища;
- є умовою неперервності розвитку особистості.

На основі зіставлення низки думок авторів характерними ознаками мобільності педагога визначаємо:

- властивості і якості особистості (відкритість, гнучкість, оперативність, адаптивність, комунікативність, рефлексивність);
- уміння (самоконтролю, саморегуляції, самооцінювання, цілепокладання, проектування, управління);
- здібності (конструктивність у спільній взаємодії, мисленні, проектуванні необхідних змін розвитку педагогічної ситуації, в мікросоціумі).

Проблема розвитку мобільності фахівця, який має бути конкурентоспроможний на сучасному ринку праці, стосується у першу чергу педагога, так як він розглядається в якості специфічного джерела, наставника, керівника, фасилітатора з питань формування та розвитку мобільної особистості сучасного учня.

На основі аналізу філософської, педагогічної, психологічної та інших джерел виявлено, що поняття «мобільність» вивчається у взаємозв'язку декількох наук. Кожна з них розглядає той чи інший її аспект. Зокрема, частина дослідників розуміють мобільність як процес, частина – як особистісну якість, а деякі визначають її як інтегровану властивість, що забезпечує формування та розвиток необхідних якостей фахівця. Базуючись на різноаспектних підходах, визначено авторське розуміння поняття мобільності, що включає: здатність особистості до змін, яка не є біологічно зумовленою і забезпечує можливість самореалізації фахівця та поняття «мобільність педагога», як адаптивну здатність, що сприяє професійному розвитку та активності фахівця в практичній діяльності при вирішенні навчальних завдань.

Під адаптивною здатністю розуміємо інтегральне утворення взаємозалежних підструктур, де рефлексивні механізми створюють особливий когнітивний досвід, що забезпечує ефективність професійної діяльності педагога. Вважаємо, що здатність відмовитися від стереотипів, готовність до діяльності, взаємодії, перетворення, до творчого осмислення дійсності, критичність мислення, мотивація до самоосвіти є визначальними вимогами до особистості сучасного педагога. Таким чином, мобільність як педагогічна категорія виражає ідею поступальних змін відповідно освітніх потреб та умов освітнього середовища.

Тренінг складається одного заняття, тривалість кожного – півтори години. Проводиться в спеціально підготовленому приміщенні. Передбачає можливість вільного переміщення учасників, наявність необхідного обладнання (столи, стільці, інтерактивні дошки, фломастери, олівці, маркери, стікери), перерви на каву-брейк (15 хвилин).

1. **Організаційний етап** (повідомлення мети та завдань тренінгу, ознайомлення учасників з правилами роботи, вправа на знайомство, гра - розминка, яка активізує учасників на плідну співпрацю, створює доброзичливу, довірливу атмосферу, підвищує згуртованість групи).

2. **Основний етап** (вправи відповідно до мети та завдань тренінгу).

3. **Заключний етап** (рефлексія : в кінці заняття потрібно залишати час, щоб учасники змогли виявити свої почуття, думки, поділитися враженнями та обговорити результати роботи, з'ясувати, чи реалізували вони свої очікування та заключна вправа).

Завдання тренінгу:

- створення умов для формування компетентності «уміння вчитися» ;
- сприяння розвитку культури взаємодії при роботі в парах, групах;
- створення умов для розвитку, виховання успішної особистості та для бажання вчитися упродовж всього життя.

Необхідні матеріали:

- аркуші формату А4 за числом учасників, олівці, фломастери;
- картинки та картки

Хід тренінгу.

I. Організаційний етап. Привітання, знайомство, представлення теми та очікуваних навчальних результатів.

1.1. Привітання

Добрий день, шановні учасники тренінга. Ми дуже раді вас бачити і сподіваємося на вашу допомогу, підтримку і плідну співпрацю.

Століття швидкостей. Мчить час оскаженіло,
Спробуй-но поводи відпусти!

І немає сили кинути свою справу,
Хай достане сил свій тяжкий віз везти.

Така дісталась вже нам робота.

Є в ній і радість, та є й турбота,

Є вічний пошук, безсонні ночі,

Та гріють душу дитячі очі.

- Бажаю всім творчого натхнення, позитивних емоцій та активної участі у роботі.

1.2. Вправа на знайомство «Мій би... про мене сказав би...»

Мета: познайомити між собою учасників тренінгу

Тренер просить учасників тренінгу по черзі продовжити фразу: «Мій би... про мене сказав би...». Тренер починає першим і так по колу

1.3. Вправа «Кольорові серця»

Мета: підготувати учасників до успішної діяльності; створити комфортну атмосферу, гарний настрій.

Обладнання: картки – серця різного кольору: червоний, жовтий, синій... А зараз оберіть, будь ласка, картку певного кольору.

Психологи доводять, що *рожевий колір* означає оптимізм, гарний настрій; *жовтий колір* – пізнання істини; *синій колір* - душевний підйом,

фіолетовий - впевненість в своїх силах. З таким настроєм ви сьогодні прийшли на тренінг.

1.4. Вправа «Очікування»

Мета: сприяти формуванню побажань учасників щодо участі їх у тренінгу; формувати їх професійні прагнення; підвищення рівня інформованості щодо даної проблеми.

Обладнання: кольорові картки-серця

Очікування від тренінгу. Тренер пропонує учасникам сформулювати власні очікування від тренінгу, починаючи словами: «Від тренінгу я очікую...», а потім записати їх на різнокольорових папірцях і розмістити їх у нижній частині дошки.

Якщо очікування справдяться, то можна буде зробити в кінці заняття «листочки»»

1.5. Оголошення теми тренінга - Тема нашого тренінга **«Професійна мобільність педагога»** або **«Вчитель –вічний учень»**.

1.6. Правила роботи під час тренінга.

- **На тренінгу категорично забороняється:** відволікатися від змісту, сумувати, думати про домашні турботи, дітей, чоловіка.
- **Дозволяється:** щиро висловлювати свою думку, доброзичливо посміхатися колегам, бути активними в обговоренні проблемних питань, вносити раціональні пропозиції та творчі ідеї.

- **Бо девіз нашого тренінга:**

«Зібратись разом – це початок,

Триматись разом – це прогрес,

Працювати разом – успіх!»

II. Основна частина

2.1. «Асоціативний куц» Сучасний учень та сучасний вчитель

Мета: активізувати учасників, підготувати їх до виконання наступних вправ.

У 80-ті та 90-ті роки ХХ ст. тривогу викликала масовість молодіжних рухів і напрямів (з'являються панки, "металісти", рокери, важка рок-музика і масове захоплення західним стилем життя). Зараз ці підлітки вирости, стали дорослими і є основними носіями нових демократичних цінностей, діячами ринкової економіки. Вони мають власних дітей. Тож, сьогодні постає питання: "Сучасні діти – які вони?"- *Як ви можете описати сучасного учня?- Чи змінилися учні за останні 10 років? Якщо учню треба отримати інформацію, до чого він звернеться?- Так, звісно, отримують діти інформацію з інтернету.*

Тренер пропонує намалювати схематичне дерево з гілками і з одного боку на гілках написати риси, притаманні сучасним учням.

Сучасні діти - це акселерати, художні натури з високим рівнем уваги, мрійливості. Це люди прагматичні, з високим інтелектом. А високий інтелект - це гарантія того, що такою людиною важко маніпулювати. Однією з найважливіших характеристик їх інтелекту є його пластичність, гнучкість, здатність легко сприймати нову інформацію.

Сучасні діти занурені у віртуальний світ, в якому багато небажаної для них інформації. Для того, щоб не "відбирати" у них можливість бути там, але при цьому продуктивно працювати і навчатися, вчитель повинен сам навчитися використовувати можливості віртуального світу в навчальних цілях і запропонувати альтернативу учням, тобто ввести їх в світ природних і людських зв'язків і відносин, передати їм кращі зразки, способів і норми поведінки в усіх сферах життєдіяльності.- **А який сучасний вчитель? Напишіть основні риси, які ви вважаєте необхідні для сучасного учителя з іншої сторони дерева?**

Тепер ми бачимо, що тандем сучасний учень – сучасний вчитель – неподільний, творчий, вміє отримувати та засвоювати нові знання з використанням сучасних технологій та здатний ефективно працювати.

2.2. Вправа: записати кваліфікаційні вимоги для сучасного вчителя.

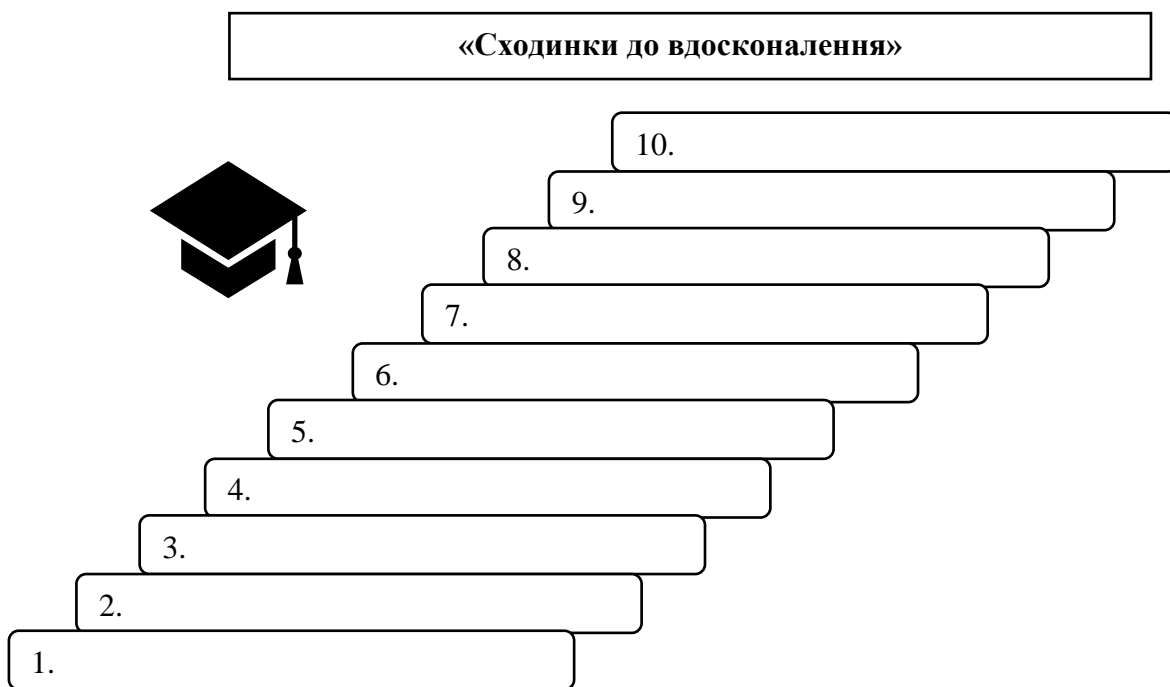
Оголошення: які найважливіші риси характерні сучасному учителю?

Справедливість	Компетентність
Володіння предметом	Стриманість
Добррозичливість	Об'єктивність
Повага	Доброта
Людяність	Тактовність
Відповідальність	Дисциплінованість
Бажання вдосконалюватися	Креативність
Чесність	Вимогливість
Терпимість	Винахідливість
Патріотизм	Порядність
Працелюбність	Самокритичність
Гуманізм	Наполегливість
Культурність	Тактовність
Спостережливість	Оптимізм
Чуйність	Емоційність

2.3. Вправа. Створення індивідуальних освітніх маршрутів «Сходи до вдосконалення»

Кожен учасник команди отримує аркуш зі «Сходами до вдосконалення». Кожна сходинка - це крок до досконалості. Потрібно зобразити себе на тій сходинці, де кожен себе уявляє відповідно до своїх професійних досягнень. На нижніх сходинках потрібно означити словами

вже досягнуте, а на верхніх - те, чого прагнете досягнути. Учасники команд презентують свої аркуші.

2

**.4.
Вп
ра
ва
«У
спі
шн**

а професія –успішний вчитель»

Завдання: з певної кількості критеріїв вибрати найбільш важливий для Вас.

- взаємовиручка
- висока мотивація до успіху
- бажання вчитися новому
- креативність
- мобільність
- професіоналізм
- організованість
- самореалізація кожного
- почуття моральної відповідальності

Обговорення:

Які критерії Ви вважаєте найважливішими для себе?

Чому саме ці?

2.5. Презентація досвіду роботи «Мобільність педагога або чому треба вчитися і змінюватися все життя?».

Що ж таке професійна мобільність педагога?

Поняття «професійна мобільність» досить ємне і неоднозначне. У психологічному словнику воно визначається як «здатність і готовність особистості досить швидко і успішно оволодівати новою технікою і технологією, купувати відсутні знання і вміння, щоб забезпечити ефективність нової професійної діяльності». Також хочу відзначити, що мобільний учитель - це вчитель-лідер. А в чому це виражається? У впевненості в собі при публічних виступах, способах взаємин з оточуючими людьми, учнями, в манерах взаємодії з людьми. Це людина, яка готова

відповісти на питання: "Чи готовий я переосмислити методи навчання? Чи готовий я вивчати нові ідеї і нові концепції? Чи готовий я по-новому поглянути на предмети, які викладаю своїм учням?"

Вправа «Креативчик». Накреслити коло і поставити точку. Креативні відповіді мають: до 5 років – 90% дітей;

з 6 до 7 – 10 %;

дорослі – 2%. Заважає інерція мислення.

Вправа «Сніжинки проблем»

Мета: визначити основні проблеми, які виникають у вчителя удосконалюючи свої знання.

Інструкція: визначити основні проблеми, які заважають вчителю продовжувати навчання, записати їх на «сніжинках» і розмістити їх над деревом.

Обговорення:

-З якими труднощами Ви можете зустрітися на шляху реалізації професійної мобільності?

-Кожен, хто хоче, поділіться, спираючись на особистий життєвий досвід, із проблемами у професійному рості та шляхами їх розв'язань.

Вправа « Кошик ідей»

Мета: актуалізувати знання про інноваційні форми навчання, які стимулюють творчий підхід педагогів до роботи в школі; формувати в учасників уміння працювати в команді.

Сьогодні зібралися не просто вчителі, а педагоги для яких важливо оволодівати новими знаннями та уміннями сучасних нетрадиційних форм і методів організації навчально-виховної роботи, що значною мірою сприятиме розвитку творчого пошуку, згуртування учнів та їхньої активізації в шкільному житті.

Інструкція: на різнобарвних картках групи мають написати способи підвищення компетентностей як частини професійної мобільності педагога

Які педагогічні умови підвищення інформаційно-комунікаційної компетентності (ІКТ) як частини професійної мобільності педагога?

1) чітка постановка цілей і завдань навчання, тобто викладач повинен бачити найближчу перспективу і конкретну цінність результатів освоєння нової області знань;

2) наявність педагогічно корисного й емпірично зрозумілого дидактичного забезпечення, розміщеного на різних носіях (можуть бути використані як автономні, так і мережеві ресурси);

3) особиста готовність і зацікавленість педагогів освоювати передовий досвід;

4) наявність первинних навичок роботи на комп'ютері, що може стати непорушною умовою успішного підвищення даного виду компетентності;

5) мотиваційні установки педагогів на самостійну роботу.

6) матеріально-технічна оснащеність навчальних кабінетів в школі;

7) стимулювання роботи педагога щодо використання ІКТ у педагогічній діяльності, підвищення своєї кваліфікації з боку адміністрації.

Учитель не повинен іти попереду, ведучи за собою дітей, не повинен іти позаду, весь час підштовхуючи їх,— він повинен бути весь час поряд і спільно вирішувати всі проблеми, що виникають у навчальному процесі. А щоб вирішувати всі проблеми, необхідно самому досконало володіти тим матеріалом, якого ми навчаємо учнів. Саме тому вчитель не повинен стояти на місці, а має весь час вдосконалюватись.

III. Підведення підсумків заняття.

3.1. «Виправдання сподівань» - переміщення очікувань-сердець в якості листочків на дерево.

3.2. Рефлексія «Все в твоїх руках»

На аркуші паперу кожен обводить свою ліву руку. Кожен палець – це певна позиція, з приводу якої необхідно висловити свою думку.

Великий – для мене було важливим і цікавим...

Вказівний – з цього питання я отримав конкретну рекомендацію...

Середній – мені було важко (мені не сподобалось)...

Безіменний – моя оцінка психологічної атмосфери...

Мізинець – чи справдилися ваші очікування...

«Один чоловік вирішив змінити світ. Але світ такий великий, а він такий маленький. Тоді він вирішив змінити своє місто. Але місто таке велике, а він такий маленький. Тоді він вирішив змінити свою родину. Але родина в нього така велика, одних діток десятків. Тоді ця людина добралася до того єдиного, кого вона в силах змінити, будучи таким маленьким: самого себе. Тож не бійтеся змінювати себе.

Я дякую усім учасникам заняття за активну та результативну роботу. Бажаю, щоб ваша праця приносили лише радість та позитивні результати. Робіть усе з любов'ю. Адже усе, що робиться з любов'ю, приречене на успіх.

1. Акмеология: учебное пособие / А. Деркач, В. Зазыкин. – СПб.: Питер, 2003. – 256 с.

2. Зеер, Э. Ф. Психология профессионального развития: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Э. Ф. Зеер. – М.: Издательский дом „Академия”, 2006. – 480 с.

3. Іванченко, Є. А. Формування професійної мобільності майбутніх економістів у процесі навчання у вищих навчальних закладах : автореф. дис... канд. пед. наук :13.00.04 / Є. А. Іванченко. – Одеса, 2005. – 20 с.

4. Кондаков, М. И. Методологические основания зарубежных теорий профессионального развития / М. И. Кондаков, А. В. Сухарев // Вопросы психологи. – 1989. - №5. – С. 158-164.

5. Нужнова С. В. Сущность и структура понятия профессиональной мобильности в современном обществе [Электронный ресурс] / С. В. Нужнова. – Режим доступа: <http://www.rusnauka.com/Pedagog/185.html>

6. Пріма, Р. М. Теоретико-методичні засади формування професійної мобільності майбутнього фахівця початкової освіти: дис. д-ра пед. наук: 13.00.04 / Пріма Раїса Миколаївна. – Луцьк, 2010. – 466 с.

Аналіз виховного заходу:

1. Загальні відомості про виховний захід:

Тема: «Професійна мобільність педагога»»

Мета: Тренінг направлений на усвідомлення необхідності розвитку мобільності, формування професійної компетентності, осмислення необхідності неперервної освіти та визначення ролі самоосвіти в навчальному процесі. Тренінг мотивує педагогів до самовдосконалення, рефлексії, оволодіння механізмами комунікативної компетентності.

Обладнання: аркуші формату А4 за числом учасників, олівці, фломастери; картинки та картки

Тип заходу: виховний захід, тренінг

Тривалість проведення: 90 хвилин

Місце проведення: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Метою було пояснено, чому розвиток та самовдосконалення педагога є важливим протягом всього часу його професійної діяльності. Тема є досить актуальною в зв'язку з усвідомленням необхідності розвитку мобільності педагога в умовах сучасності. Вона відповідає інтересам та запитам майбутніх педагогів. Підготовка до заходу проводилась протягом тижня. Я намагалася дібрати цікаві вправи, щоб провести тренінг.

2. Особливості підготовки до проведення виховного заходу, організаційні труднощі.

Матеріал, який був підібраний та використаний під час проведення заходу, повністю відповідав індивідуальним та віковим особливостям та інтересам студентів, був доступним. При проведенні даного заходу я намагалася забезпечити організаційну чіткість, позитивну емоційність, активізацію всіх студентів.

3. Особливості проведення виховного заходу:

- що, на вашу думку, найбільше вдалося (не вдалося);
- як встановлювався контакт зі студентами;
- особливості сприймання студентів, налагодження взаємозв'язку;
- емоційний клімат під час проведення виховного заходу;
- включення студентів у процес обговорення проблеми;
- використання різних методів впливу на студентів, індивідуальний і диференційований підхід до них.

При проведенні даного заходу я намагалася забезпечити організаційну чіткість, позитивну емоційність, активізацію всіх студентів. Мені це вдалося. Поведінка була відмінною, вони були зацікавлені, і кожен студент мав бажання висловити свою точку зору, відповідати, розказати свою життєву історію. Звичайно, під час підготовки та проведення заходу виникали і деякі проблеми та труднощі. Найбільшою проблемою для студентів було визначити своє місце на сходинках самовдосконалення. Це говорить про те, що студенти ще не визначилися зі своїми цілями навчання та не можуть в повному обсязі оцінити свої досягнення. Та попри труднощі, на мою думку,

поставлені перед собою завдання були виконані, студенти дізналися багато цікавої інформації, подолали певний бар'єр у спілкуванні з одногрупниками та визначилися з основними компетенціями, які вони повинні мати як педагоги.

4. Загальні висновки:

- чи досягнуто поставленої мети;
- на що слід звернути увагу в майбутньому;
- загальне враження про захід;
- особливості подальшої виховної роботи (які теми доцільно обговорити, яка форма проведення заходу найбільш вдала тощо).

Я вважаю, що виховна мета реалізована повністю. Захід був досить цінним: він справив великий вплив не лише на кожного студента, а й на колектив в цілому, студенти отримали задоволення від тренінгу. Вони дізналися, що на даному етапі самореалізація може бути досягнута через формування професійної мобільності, набуття професійних компетентностей, осмислення необхідності неперервної освіти та ролі самоосвіти в навчальному процесі.

Заходи такого типу є доцільними для студентів, адже таким чином ми можемо формувати в них навички тактовно, цікаво говорити, установлювати тісні стосунки із співрозмовником, виховувати в них високу мовну культуру, сприяти самовдосконаленню майбутніх педагогів, їхньому інтелектуальному і моральному розвитку, бажанню самовдосконалення та самореалізації.

План-конспект лекції
проведеного на 1 курсі магістратури,
факультету ПТПО
здобувача другого магістерського рівня вищої освіти
Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
(Педагогіка вищої школи)

Здобувач другого магістерського
рівня вищої освіти
спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
(Педагогіка вищої школи)
Князєв Роман Олександрович

Тема: Дидактичні технології у вищій школі

Мета вивчення: познайомити студентів з різноманітністю підходів до визначення поняття «технології навчання» у вищій школі; залучити майбутніх професіоналів до творчого дослідництва та критичного осмислення категорії «педагогічні технології»; виховувати інтерес до розширення знань щодо сучасних освітніх технологій, поглиблювати знання з особливостей моделювання освітнього процесу ЗВО з використанням сучасних технологій навчання.

Навчальний час: 2 години.

Обладнання: мультимедійний проектор, комп'ютер, програмний продукт Microsoft Office PowerPoint 2007.

План лекції:

1. Сучасні технології навчання у вищій школі
2. Види педагогічних технологій
3. Дистанційна технологія навчання
4. Технологія змішаного навчання

Література:

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С.Вітвицька – К.: Центр учбової літератури. 2011. – 384 с.

2. Гладуш В.А. Педагогіка вищої школи : теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В.А. Гладуш, Г.І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с.

3. Немченко С. Г. Педагогіка вищої школи : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / С. Г. Немченко, О. Б. Голік, О. В. Лебідь. – Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2014. – 534 с.

4. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.

5. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот – К.:Кондор, 2011. – 628 с.

Ключові поняття: технологія, освітні технології, технології навчання, дистанційна технологія, технологія змішаного навчання, види педагогічних технологій.

Основний зміст

1. Сучасні технології навчання у вищій школі

Термін «технологія» походить від грецьких слів «techne» – мистецтво, майстерність, вміння, і «logos» – вчення, наука. Сперш його використовували в системі технічних знань для означення наукової дисципліни, яка визначала сукупність даних про різноманітні засоби обробки сировини, напівфабрикатів і виробів у галузі виробництва. Пізніше цей термін отримав значне поширення і в інших сферах суспільного життя: політиці, економіці, освіті.

Технологія передбачає мистецтво володіння процесом, певну послідовність операцій з використанням необхідних засобів (матеріалів,

інструментарію та алгоритму дій), тобто у процесуальному розумінні технологія має дати відповідь на запитання: «Як досягти результату діяльності (з використанням чого і якими засобами)?». Тлумачний словник С.І. Ожегова визначає технологію як сукупність виробничих процесів у певній галузі виробництва, а також науковий опис засобів виробництва. Поняття технології відображає спрямованість досліджень (у тому числі і педагогічних) на радикальне вдосконалення діяльності людини, підвищення її результативності, інструментальності, технічності.

Технології в галузі навчання і виховання принципово відрізняються від промислових технологій. Основна відмінність полягає у більшій гнучкості перших, центром ваги яких, вихідним і кінцевим результатом, є людина, а основним параметром виміру виступає рівень її розвитку.

Освітні технології, як найбільш загальні утворення, характеризують загальну стратегію розвитку освіти і освітнього середовища (єдиного освітнього простору).

Основне призначення освітніх технологій – прогнозування розвитку освітніх систем, їх проектування, планування та визначення факторів, які відповідають освітнім цілям.

Ю.П.Сурмін та Н.В.Туленков розглядають освітні технології як особливий різновид соціальних технологій – як складні і відкриті системи певних прийомів і методик, концептуально об'єднаних пріоритетними освітніми цілями, а також пов'язаних між собою завданнями і змістом, формами і методами організації навчально-виховного процесу, де кожен елемент цієї системи накладає відбиток на всі інші елементи. На сучасному етапі суспільного розвитку підґрунтям освітніх технологій постає гуманістична концепція освіти.

У структурному відношенні освітні технології (вважає Т.І.Туркот) містять декілька послідовно виконуваних блоків-операцій:

- Маркетинг і прогноз суспільних та особистих потреб в отриманні професійних знань.
- Діагностика об'єктів навчання і виховання.Формування навчально-виховних цілей і завдань.
- Визначення змісту і методів навчально-виховного процесу.
- Перевірка ефективності отриманих результатів.
- Корекція і впровадження освітніх технологій в реальну педагогічну практику.

Якщо освітні технології – це відбиток стратегії освіти, то педагогічні технологіїпризначені втілювати тактику її реалізації. Наразі нараховують понад 300 визначень поняття «педагогічна технологія». На нашу думку, найбільш повне визначення сутності педагогічної технології запропонувала С.О.Сисоєва, яка розглядає її як створену адекватно до потреб і можливостей особистості і суспільства теоретично обґрунтовану навчально-виховну систему соціалізації, особистісного і професійного розвитку і саморозвитку, яка внаслідок упорядкованих професійних дій педагога при оптимальності ресурсів і зусиль всіх учасників освітнього процесу, гарантовано забезпечує

ефективну реалізацію свідомо визначеної освітньої мети та можливість відтворення процесу на рівні, який відповідає рівню педагогічної майстерності педагога.

С.С.Вітвицька стверджує, що кожна педагогічна технологія має відповідати основним методологічним вимогам, критеріям технологічності:

- концептуальності, тобто мати підґрунтям певну концепцію, що містить філософське, психологічне, дидактичне та соціально-педагогічне обґрунтування освітніх цілей;

- системності (мати всі ознаки системи);

- логічності, цілісності та взаємозв'язку усіх елементів системи;

- керованість, тобто можливість цілепокладання, проектування процесу навчання і виховання, поетапної діагностики, варіювання методами та засобами навчання і корекції знань та вмінь;

- відтворюваності, тобто можливості застосування в інших однотипних умовах та іншими суб'єктами;

- єдності змістової та процесуальної частин, їх взаємообумовленості;

- ефективності, тобто оптимальності зусиль для отримання гарантованого запланованого результату – певного стандарту навчання.

Навчальна (дидактична) технологія – поняття близьке, але не тотожне поняттю «педагогічна технологія». Навчальна технологія окреслює шляхи засвоєння конкретного навчального матеріалу в межах навчальної дисципліни, теми, проблеми. Дидактична технологія потребує чіткого визначення цілей навчання, спеціального структурування навчального змісту, адекватних йому форм і методів навчання. За означенням ЮНЕСКО технологія навчання в загальному розумінні – це системний метод створення, застосування і визначення усього процесу навчання і засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємодії, який ставить своїм завданням оптимізацію освіти.

Реалізуються дидактичні технології засобами педагогічної техніки, яку слід розглядати як комплекс знань, умінь і навичок, необхідних педагогу для чіткої й ефективної організації навчальних занять, ефективного застосування на практиці методів педагогічної взаємодії в системі «Викладач/Вчитель – Студент/Учень».

При вивченні педагогічної літератури звертає на себе увагу використання у деяких випадках понять «методика викладання» та «технологія навчання» як ідентичних. В основу дидактичної технології покладено ідеї проектування та відтворення навчального циклу, а також забезпечення оптимального зворотного зв'язку. В.О.Сластьонін підкреслює, що поняття технологія навчання слід розглядати як педагогічну діяльність, котра реалізує науково-обґрунтований проект дидактичного процесу й має більш високий ступінь ефективності, надійності та гарантованості результатів, ніж це має місце при традиційних методиках навчання.

Слід зазначити, що у вищій школі протягом століть традиційно домінувала спочатку лекційна, а потім лекційно-практична методика навчання.

Традиційна система навчання більш чи менш задовольняла суспільні потреби, однак кінець ХХ – початок ХХІ століття ознаменувалися революційними соціально-економічними, інформаційними змінами, які вимагали кардинальних змін в освітньому середовищі.

У цей період:

- освіта перетворюється в одну з ключових сфер суспільства, у якій формується його майбутнє інтелектуальне багатство, у тому числі і основні ресурси;

- освіта найактивніше діє на оновлення і розвиток усіх галузей суспільного життя, що сприяє підвищенню рівня освіти в найбільш розвинених країнах світу і активізує проблему переходу до загальної вищої освіти населення;

- відбувається швидке зростання об'ємів інформації, що потребує швидкого оновлення змісту, форм, методів і засобів навчання, подовження термінів навчання, утвердження принципу неперервності освіти впродовж усього життя, всебічної технологізації освітнього процесу.

Якщо у традиційному навчанні увага акцентувалася на запам'ятовуванні і відтворенні інформації, то у нових умовах виникла потреба розвитку творчого (продуктивного) мислення студента, формування його комунікативних умінь та практичної підготовки до активної життєдіяльності у постійно мінливому соціальному середовищі. Слід зважати на особливість сучасної системи вищої освіти в Україні, де має місце співіснування традиційних та інноваційних технологій навчання з яскравим нахилом у бік традиціоналізму, що повною мірою не забезпечує сучасних вимог до випускників ЗВО. Отже, постає нагальна потреба широкого упровадження інновацій у навчальний процес.

Педагогічна інновація (з лат. *in* – в, *novus* – новий, оновлення, зміна) – це введення нового в цілі, зміст методи і форми навчання і виховання, в організацію діяльності педагога.

Характерною рисою інноваційних педагогічних і, зокрема, дидактичних технологій є особистісно-орієнтована освіта. Інноваційні технології відрізняються від традиційних перш за все місцем і роллю основних учасників навчального процесу – викладача і студентів, їх взаємовідносинами, характером і змістом освітньої діяльності. І якщо в традиційному навчанні яскраво виражена підсистема «суб'єкт-об'єкт», у якій тільки викладач відіграє роль суб'єкта, котрий визначає зміст, методи навчання та стиль взаємовідносин, то в інноваційному навчальному процесі зникає жорсткий розподіл ролей між викладачем і студентом. Студент у цьому варіанті перетворюється у важливий освітній суб'єкт, залучаючись до активного спілкування з викладачем і використанням знань, отриманих у процесі самостійної роботи з різними джерелами інформації. Спрямованість на суб'єкт-суб'єкту, діалогічну взаємодію закономірно приводить до необхідності реалізувати навчально-виховний процес як через традиційні, так і через інноваційні форми у їх гармонійному поєднанні.

Класифікацію сучасних технологій навчання в ЗВО подано на рис.1

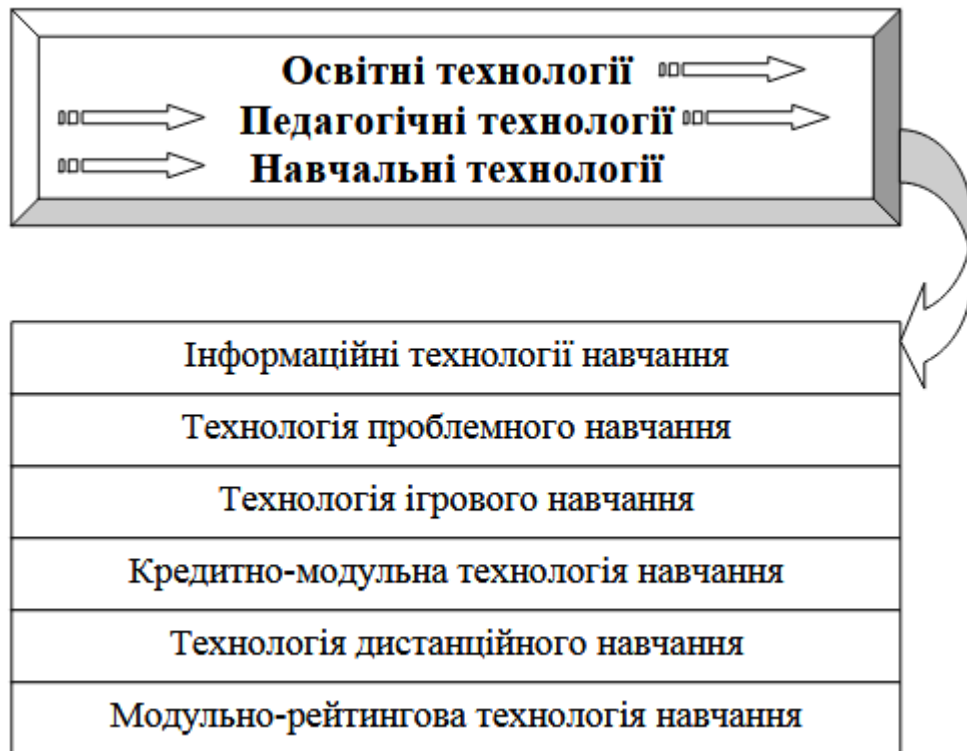

Рис.1.Класифікація технологій навчання у ЗВО

2. Види педагогічних технологій

На даний час існує досить багато різновидів загальних технологій навчання, які в традиційній педагогіці називаються активними методами навчання: проблемне, про грамоване, адаптивне, модульне, контекстне, ігрове навчання тощо. Ці технології навчання базуються на тих або інших дидактичних методах.

Розглянемо концептуальні положення деяких технологій навчання.

Особистісно-орієнтована педагогічна технологія передбачає організацію навчання на підставі глибокої пошани до особи, яка навчається, врахування особливостей індивідуального розвитку, відношення до студента, як до свідомого, відповідального суб'єкта навчально-виховної взаємодії.

Особистісно-орієнтована технологія навчання спирається на наступні вихідні положення:

- пріоритет індивідуальності, самоцінності, самобутності студента як активного носія суб'єктивного досвіду, що склався на початок навчання;
- при конструюванні і реалізації навчального процесу необхідна спеціальна робота викладача для виявлення суб'єктивного досвіду кожного студента;
- у навчальному процесі відбувається взаємодія і узгодження суспільно-соціального і суб'єктивного досвіду студентів;
- розвиток студента як особистості (його соціалізація) проходить не тільки шляхом оволодіння ним нормативної діяльності, але і через постійне збагачення, перетворення суб'єктивного досвіду;
- головним результатом навчання має бути формування пізнавальних

здібностей на основі оволодіння відповідними компетентностями, знаннями і вміннями.

Основними вимогами до особистісно-орієнтованої педагогічної технології є:

- навчальний процес повинен забезпечувати виявлення змісту суб'єктивного досвіду студента, включаючи досвід його попереднього навчання;

- викладання навчального матеріалу має бути спрямоване не лише на розширення знань студентів, їх інтеграцію, структурування, узагальнення змісту навчання, але і на постійне перетворення придбаного суб'єктивного досвіду кожного студента;

- у процесі навчання необхідне постійне узгодження суб'єктивного досвіду студентів з науковим змістом навчального матеріалу;

- активне стимулювання студентів до самоцінної навчальної діяльності, зміст і форми якої повинні забезпечувати їм можливість самоосвіти, саморозвитку і самовираження в ході навчального процесу;

- структура і організація навчального матеріалу має забезпечити студентові вибір рівня і послідовності вивчення та виконання завдань тощо;

- необхідно забезпечити контроль і оцінку не лише результату, а й, насамперед, процесу навчання, способів навчальної діяльності, якими студент користується самостійно і продуктивно.

Технологія розвивального навчання, яка націлена на розкриття невикористаних резервів студента, має такі взаємопов'язані принципи:

- навчання має проводитися на максимально можливому рівні складності;

- максимально швидкий темп вивчення навчального матеріалу;

- провідне місце займають теоретичні знання;

- принцип усвідомленого засвоєння студентами навчального матеріалу, методів використання знань на практиці.

Розвивальне навчання – основа формування креативної особистості, що має внутрішні передумови, забезпечуючи її творчу активність. Для реалізації розвиваючого навчання використовуються активні методи: проблемні, продуктивні, дослідницькі та інші, які сприяють розвитку творчого мислення і уяви, в значній мірі спираючись на самостійну роботу студента.

Технологія формування творчої особистості передбачає використання принципів, які сприяють розвитку творчих здібностей студента, проблемного бачення, здібностей висувати гіпотези, оригінальні ідеї, виявляти суперечності; принципів, що розвивають вміння аналізувати та інтегрувати інформацію, формуючих пошуково-проблемний стиль мислення, а саме:

- принципу розвитку з урахуванням індивідуальних особливостей студента;

- принципу самостійності, метою якого є діяльнісний підхід;

- принципу самоорганізації.

Реалізація технології формування творчої особистості передбачає:

- використання психологічних принципів засвоєння знань;

- задоволення навчальних домагань студентів;
- проблемно-діалогічний підхід;
- створення атмосфери вільної творчості, середовища продуктивного пізнання;
- розвиток здібностей до орієнтації і саморегуляції, формування особистісного підходу до явищ і подій;
- широку інформованість, незалежність і вільнодумство, що породжує елементи творчості у навчальному процесі; комбінування, пошук аналогів, універсалізацію, випадкові зміни;
- підбір завдань, що вимагають творчого перероблення, систематизації, порівнянь і узагальнень, аналізу і синтезу, експериментування і пошуку;
- створення умов для виникнення і розвитку пізнавального інтересу студентів;
- використання ігрових ситуацій, стимулюючих прояви самостійності студентів, їх творчих можливостей.

Технологія проблемного навчання. Проблемне навчання – це дидактичний процес, заснований на закономірностях творчого засвоєння знань і способів діяльності, який поєднує прийоми і методи навчання, яким властиві риси наукового пошуку.

- Творче засвоєння знань і способів діяльності студентів передбачає:
- самостійне перенесення знань і способів діяльності в нову ситуацію;
 - бачення нових проблем у стандартних умовах;
 - бачення нової функції знайомого об'єкту;
 - уміння бачити альтернативу рішення, альтернативу підходу до пошуку цього рішення;
 - уміння комбінувати раніше відомі способи розв'язування з новим способом;
 - уміння створювати оригінальний спосіб рішення при відомих інших тощо.

В основі проблемного навчання лежить вирішення певної будь-якої проблеми. У широкому значенні проблема – це складні теоретичні і практичні питання, які вимагають вивчення та вирішення. Проблемна задача передбачає низку дій для її вирішення, які студенту необхідно самостійно виконати. Тут виникає потреба активно мислити і головне – відповісти на питання «чому?». Потреба породжує мотив, який вимагає від людини активно мислити і діяти.

Ключовими поняттями методу проблемного навчання є проблемна ситуація, навчальна проблема і проблемна задача.

Проблемна ситуація – це усвідомлене суб'єктом інтелектуальне утруднення, шляхи подолання якого вимагають пошуку нових знань, нових способів дій. Проблемна ситуація виникає: коли студенти зустрічаються з необхідністю використовувати раніше здобуті знання в нових практичних умовах; коли є суперечності між теоретично можливим шляхом вирішення і його практичною нездійсненністю; унаслідок суперечності між практично доступним результатом і відсутністю знань для його теоретичного

обґрунтовування; якщо студент не знає способу розв'язування поставленої задачі, не може дати пояснення новому факту в навчальній або життєвій ситуації, тобто усвідомлює недостатність попередніх знань для такого пояснення. У цьому випадку проблемна ситуація перетворюється у навчальну проблему.

Навчальна проблема – це проблемна ситуація, прийнята суб'єктом до вирішення на основі існуючих у нього засобів (знань, умінь, досвіду пошуку). Навчальна проблема зазвичай виражається у формі питання. Ознаки навчальної проблеми: наявність проблемної ситуації, певна готовність суб'єкта до пошуку рішення, можливість неоднозначного рішення. Проблема передбачає альтернативні рішення, які мають характер припущень, гіпотез.

Проблемна задача є навчальною проблемною ситуацією, яка націлена на практичну діяльність, визначає головний напрям цієї діяльності, результат, який має бути отримано. Задача на відміну від проблеми потребує однозначного тлумачення.

Будь-яка навчальна проблема і проблемна задача є штучною дидактичною конструкцією, оскільки вони спеціально будуються задля навчальної мети.

Поставлення проблемної ситуації, створення умов для її переходу в навчальну проблему, конструювання проблемної задачі – це лише початковий етап у проблемному навчанні. Далі студенти, спрямовані викладачем повинні самостійно виконати наступні творчі розумові операції:

- висунути можливі варіанти вирішення пізнавальної проблеми, запропонувати гіпотези;
- теоретично або практично перевірити гіпотези;
- сформулювати пізнавальний висновок.

У педагогічній практиці розрізняють три методи проблемного навчання, що характеризуються своїми системами дій викладача і студентів: проблемне викладення навчального матеріалу, частково-пошукове та дослідницьке навчання.

У цьому суть проблемного навчання. Переваги проблемного навчання – це, в першу чергу, широкі можливості для розвитку уваги, активізації мислення, активізації пізнавальної діяльності студентів; по-друге, воно розвиває самостійність, відповідальність, критичність і самокритичність, ініціативність, нестандартність мислення тощо.

Технологія організації групової навчальної діяльності сприяє активізації і результативності навчання, вихованню гуманних відносин співпраці і взаємодопомоги, самостійності, умінню доводити і відстоювати свою точку зору, а також прислухатися до думки опонента, культурі ведення діалогу, відповідальності за результати своєї та колективної праці. Групова навчальна діяльність створює передумови для формування позитивної мотивації, змагання в досягненні якомога вищих результатів. При груповій навчальній діяльності зростає обсяг, як виконаної роботи, так і результативності у засвоєнні знань, придбанні умінь, ефективно формуються колективізм, уміння співпрацювати, моральні якості особи. Важливу роль у формуванні

цих якостей відіграють особливості організації групової роботи: розподіл функцій і обов'язків між студентами, обмін думками, взаємовимоги і взаємодопомога, взаємоконтроль і взаємооцінювання.

Підводячи підсумки проведеного огляду технологій навчання можна зробити висновок, що ні одна з них не є повністю достатньою, не вирішує всієї сукупності проблем забезпечення якості навчання. Тому можна надати рекомендацію викладачеві у своїй педагогічній діяльності намагатися максимально можливо використовувати ті чи інші методичні прийоми, що притаманні певним технологіям навчання.

3. Дистанційна технологія навчання

Насамперед сформулюємо основні поняття системи дистанційного навчання (СДН).

Дистанційне навчання (ДН) – сукупність інформаційних і педагогічних технологій цілеспрямованого організованого процесу синхронної та асинхронної інтерактивної взаємодії викладачів і студентів та із засобами навчання, інваріантного до їхнього розташування у просторі і часі, що реалізується в специфічній дидактичній системі.

Дистанційна освіта – освіта, яка реалізована за допомогою дистанційного навчання.

Дистанційна технологія навчання – сукупність методів і засобів навчання й адміністрування навчальних процедур, що забезпечують проведення навчального процесу на відстані, на основі використання сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій.

Інформаційно-освітнє середовище – програмно-телекомунікаційний і педагогічний простір з єдиними технологічними засобами ведення навчального процесу, його інформаційною підтримкою і документуванням у середовищі Інтернет будь-якому числі навчальних закладів, незалежно від їхньої професійної спеціалізації (рівня пропонованої освіти), організаційно-правової форми і форми власності. Потенційними споживачами ДН є:

- особи будь-якого віку, що проживають у регіонах, віддалених від вищих навчальних закладів;

- великий контингент споживачів освітніх послуг, що готуються до вступу до ЗВО;

- талановиті і розвинені особи, що прагнуть одержати додаткові знання, другу або паралельну освіту, засвоїти освітню програму у стислий термін;

- особи, які не спроможні одержати освітні послуги у традиційній системі освіти із-за обмеженої пропускну здатності цієї системи, неможливості поєднання навчання з роботою;

- особи, що проходять службу у збройних формуваннях, а також офіцери, що звільняються в запас;

- особи, що мають медичні обмеження для одержання регулярної освіти в стаціонарних умовах (потребують навчання вдома);

- суб'єкти пенітенціарної системи (ув'язнені й обслуговуючий персонал);

- особи, що бажають одержати освіту в закордонних освітніх установах;
- фахівці, що вже мають освіту, і бажають отримати нові знання чи одержати другу освіту;
- різні категорії фахівців, яким потрібно перепідготовка і підвищення кваліфікації, зокрема, викладачі різних освітніх установ;
- особи, що бажають засвоїти спеціальні освітні програми, що складаються з курсів, наданих різними навчальними закладами, у тому числі закладами освіти різних країн.

Головною проблемою розвитку дистанційного навчання є створення нових методів і технологій навчання, що відповідають телекомунікаційному середовищу спілкування. У цьому середовищі яскраво виявляється та обставина, що студенти не просто пасивні споживачі навчальної інформації, а в процесі навчання вони створюють власне розуміння предметного змісту навчання. На зміну колишньої моделі навчання повинна прийти нова модель, заснована на наступних положеннях:

- у центрі технології навчання – студент;
- суть технології – розвиток здатності до самонавчання;
- студенти відіграють активну роль у навчанні;
- в основі навчальної діяльності – співробітництво.

Дидактичні і методичні питання дистанційної освіти до теперішнього часу не мають належного психологічного обґрунтування. Зараз дуже актуальна проблема щодо ідентифікації студента при проведенні контрольного тестування. Найважливішими напрямками психологічних досліджень у галузі дистанційної освіти, є наступні:

1. Вивчення всього комплексу психологічних умов, необхідних для успішного навчання в системі дистанційної освіти (зокрема, актуальне питання про психологічні особливості, властивості і якості, необхідних людині для одержання саме дистанційної освіти).

2. Виділення інтегративних особистісних характеристик (певних показників розумового розвитку, особливостей модальності сприйняття інформації, темпераментних характеристик, певних якостей, що є важливими не тільки для обраної спеціальності, але й для успішного навчання в ІК середовищі; наявності умінь і досвіду користування телекомунікаційними комп'ютерними мережами і програмними додатками).

3. Розробка методів дистанційної психологічної діагностики абітурієнтів, що бажають навчатися в системі дистанційної освіти; створення блоків психодіагностичних методик, їхнє переведення в електронний вигляд.

4. Обґрунтування методичних (програмних) засобів і форм навчання з погляду психологічних особливостей взаємодії структури «система дистанційної освіти – студент» (для досягнення цієї мети необхідно вивчити всі напрацювання у галузі психології навчання із застосуванням засобів ІТ і на основі цього виробити систему вимог, які мають задовольняти методичні засоби, що використовуються в дистанційній освіті).

5. Психологічний аналіз наявних у даний час методичних засобів, які

використовуються для навчання в системі дистанційної освіти, на предмет їхньої психолого-педагогічної адекватності заданим цілям і завданням. У більшості випадків психологічні дослідження призведуть до необхідності створення принципово нових засобів навчання у телекомунікаційному комп'ютерному освітньому середовищі, якісно відмінному від традиційних освітніх середовищ.

6. Створення методів і практичного психологічного інструментарію для вирішення проблеми ідентифікації студентів, що особливо важливо при проведенні контрольного тестування в умовах ДН.

При розвитку ДН не можна нехтувати валеологічними (медико-психологічними) проблемами дистанційного навчання – проблеми фізичного, психічного і соціального здоров'я людини, які виникають при використанні комп'ютерної техніки.

Сформулюємо основні медико-психологічні проблеми ДН.

1. Відсутність візуалізованого партнера у спілкуванні. Сучасна парадигма освітнього процесу будується на його індивідуалізації і візуалізації за принципом «очі в очі». Підміна «суб'єкта» спілкування на «об'єкт» (комп'ютер) створюють перешкоду для усвідомлення і розуміння змісту освіти.

2. Обмеженість нервово-психічного розвантаження в процесі навчання, чи зняття нервово-психічної напруги.

3. Неможливість активізації пізнавальної діяльності на основі діалогу та сприйняття помилок партнера по спілкуванню.

4. Обмеженість творчого мислення, унаслідок вже заданого алгоритму педагогічного процесу.

5. Проблема адекватного оперативного реагування студента.

В освітньому процесі ДН використовуються наступні засоби навчання:

– книги (у паперовій та електронній формі); – навчальні інформаційні ресурси у мережі;

– комп'ютерні навчальні системи у звичайному і мультимедійному варіантах;

– аудіо навчально-інформаційні матеріали;

– відео навчально-інформаційні матеріали;

– лабораторні дистанційні практикуми;

– тренажери;

– бази даних і знань з віддаленим доступом;

– електронні бібліотеки з віддаленим доступом;

– дидактичні матеріали на основі експертних навчальних систем;

– різноманітні телекомунікаційні системи.

4. Технологія змішаного навчання

Наприкінці 90-х років ХХ ст. у сфері навчання відбувається активне захоплення ідеями дистанційного навчання (e-learning). Досвід застосування дистанційного навчання показав, що в дійсності перспективи його широкого поширення були трохи перебільшені. На практиці виникає багато проблем від чисто технологічних і економічних до принципових – чи можна

підготувати дистанційно хірурга, інженера тощо.

Для вирішення цих проблем було запропоновано «змішану» форму навчання. Суть цієї змішаної форми полягає в тому, що інформаційно-комунікаційні освітні технології використовуються для підтримки традиційної очної освіти. Студенти отримують доступ до системи дистанційної освіти університету (СДО), в якій знаходиться увесь навчальний матеріал, вбудована система тестування, є доступ до різних он-лайн бібліотек і джерел. У змішаній формі навчання частина контрольних заходів може проводитися он-лайн, а також можуть використовуватися можливості СДО для групових комунікацій для виконання різних проєктів. Змішане навчання дозволяє зробити більше з меншими витратами й відноситься до будь-якого поєднання традиційного та дистанційного навчання.

На сьогоднішній день така форма освіти використовується в багатьох західних університетах і є найбільш придатною в ситуації, що склалася в Україні. Йдеться про ситуацію з мало чисельними навчальними групами в магістратурі і аспірантурі.

Змішане навчання, або *blended learning*, – сучасна освітня технологія, в основі якої лежить концепція об'єднання аудиторної роботи і технологій електронного навчання, що базується на нових дидактичних можливостях, які надаються ІКТ і сучасними навчальними засобами. На відміну від традиційної організації очного навчання, коли великий час відводиться на пояснення нового матеріалу в аудиторії, модель змішаного навчання має на увазі перенесення репродуктивної навчальної діяльності на домашнє засвоєння. Навпаки, робота в аудиторії присвячується обговоренню вивченого, різних видів діяльності, організації індивідуальної та групової форми роботи за рахунок вивільнення часу від викладання теоретичного матеріалу.

Масштабне впровадження в навчальний процес змішаного навчання повинно бути не даниною моді, а спрямованим на досягнення конкретних цілей. Для цього рекомендується програма з п'яти кроків.

1. Визначити мету

Змішане навчання – це технології, витрати, певна «настройка» студентів і викладачів. Визначення мети в значній мірі обумовлює наступні рішення щодо змішаного навчання.

2. Визначити ресурси на софт

Варіанти: дотації, гранти та реструктуризація витрат в університеті. Наприклад, замість покупки дорогих книг можна придбати менш дорогий, але не менш якісний Digital-контент. Працюючи в аудиторіях і лабораторіях, студенти можуть використовувати віртуальні лабораторні роботи з фізики або хімії, переносючи знання в реальне середовище. Це допомагає створити зв'язки між знаннями і діями в реальності. Головне – щоб реалізації змішаного навчання не заважали такі тривіальні речі, як відсутність Wi-Fi в аудиторіях. *Blended Learning* також передбачає роботу в режимі конференц-зв'язку і проведення вебінарів / перегляд готових вебінарів. Витрати можна

істотно скоротити, грамотно використовуючи безкоштовний контент.

3. Визначити модель

Ключовим моментом в змішаному навчанні є вибір правильної комбінації методів, яка дасть максимальний ефект при мінімальних витратах. Існує 6 моделей Blended Learning з різними акцентами, потребами і обсягами витрат. Потрібно обрати оптимальну для конкретної ситуації.

Face-to-Face Driver («Драйвер – очна освіта»). Викладач особисто дає основний обсяг освітнього плану, за необхідністю вкраплюючи он-лайн навчання як допоміжне. Ця модель часто включає в себе аудиторну і лабораторну роботу на комп'ютерах.

Rotation Model («Ротаційна модель»). Відбувається ротація розкладу традиційної очної освіти в аудиторії і самостійного он-лайн навчання в особистому режимі (наприклад, через Інтернет за планом посилань, складеним викладачем).

Flex Model («Гнучка модель»). Здебільшого використовується он-лайн платформа, викладач підтримує студентів у міру потреби, час від часу працює з невеликими групами або з одним студентом.

Online Lab («Он-лайн лабораторія»). Он-лайн платформа використовується для проведення занять в аудиторії. Відбувається таке навчання під наглядом викладача. Така програма може поєднуватися з класичною в рамках звичайного академічного розкладу.

Self-Blend Model («Модель «Змішай сам»). Студент вирішує, які з Brick and Mortar-курсів йому необхідно доповнити віддаленими он-лайн заняттями.

Online Driver Model («Драйвер – он-лайн навчання»). В основному ця модель передбачає навчання он-лайн – через платформу і віддалений контакт з викладачем. Однак опціонально або на вимогу можуть бути додані перевіірочні очні заняття і зустрічі з викладачем.

4. Проаналізувати і ретельно переробити програму

Розподіліть матеріал курсу / навчального року для очної, дистанційної / он-лайн частин.

Визначте, що можна вдосконалити за допомогою сучасних технологій і програм. Наприклад, використання існуючих інтерактивних 3D-симуляторів.

Встановіть тимчасові рамки для кожної теми і визначте ритм роботи. Необхідно визначити, в якій послідовності і як часто дистанційне самостійне навчання змінюється очними заняттями з «живими» дискусіями.

Розробіть або переведіть у цифровий формат навчальні матеріали: потрібно «упакувати» заняття, скласти «віртуальні лабораторні роботи», сформулювати перевіірочні тести, підготувати матеріали для роздачі, записати відеолекції, підготувати презентації тощо.

Виберіть он-лайн ресурси і допоміжні програми, які будуть задіяні в навчанні.

Створіть програму для навчання (софт), якщо дозволяє бюджет. Якщо не дозволяє – адаптувати під свій навчальний план он-лайн сервіси для командної роботи та управління проектами.

5. Навчити он-лайн викладанню. Встановити правила

Немає правил – немає організованого навчального процесу. Правила можуть виглядати, наприклад, так: «викладач приймає на себе зобов'язання відповідати на листи студентів протягом 24 годин». Викладачам також необхідно усвідомити, що змішане освіта не усуває з процесу їх авторитет і не перетворює їх в «операторів» освіти. Вони залишаються ключовими мотивуючими фігурами. В рамках Blended Learning викладачам необхідно бути на «ти» з e-learning програмою / платформою, активно користуватися Інтернетом, володіти інтерактивними технологіями і вести блоги.

Що стосується правил для студентів, потрібно чіткий регламент, щоб навчання залишалось збалансованим. Наприклад, «відвідування очних занять і здача он-лайн тестів суворо обов'язкові». Необхідне поєднання самостійності і роботи в своєму темпі з розумінням, що відставання по предмету автоматично зобов'язує частіше відвідувати очні заняття.

При застосуванні змішаного навчання, як правило, виникає низка проблем.

Технічні: перешкодою для впровадження стає низький рівень володіння технологіями, тому для викладачів і студентів необхідний технологічний «лікнеп»; забезпечення всіх учасників технологіями змішаного навчання, тому рекомендується покрокове впровадження технологій у навчальний процес (від простих до більш складних); змішане навчання вимагає технічної підтримки і певних витрат на створення відеоматеріалів, мультимедійних навчальних курсів.

Організаційні: опір бажанням використовувати технології просто тому, що це модно і доступно; подолання переконання в тому, що змішане навчання не таке ефективне, як традиційне навчання; управління та моніторинг впровадження елементів змішаного навчання.

Аналіз проведеної лекції

У відповідності з розкладом «13» травня 2021 р. проведено лекцію з дисципліни «Педагогіка вищої школи».

Тема: «Дидактичні технології у вищій школі»

Здобувача другого магістерського рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Курс (1) М

Кількість осіб 5

Присутні: к.п.н., доцент Сипченко О.М.

1. Науковий характер лекції. Влучність розкриття теоретичних положень, категорій, визначень:

Здобувач розкрив основні поняття теми.

2. Зв'язок теоретичного матеріалу з досягненнями практичної підготовки. Популяризація досягнень вітчизняної науки, передового педагогічного досвіду:

Розглянуто поняття технологія, освітні технології, технології навчання, дистанційна технологія, технологія змішаного навчання, види педагогічних технологій.

3. Методичний рівень викладання: наявність плану лекції, його зв'язок із попереднім матеріалом, використання структурно-логічних схем, логічність і послідовність викладення матеріалу, аргументованість висновків:

Здобувач повідомив тему лекції, основну мету, налаштував аудиторію на вивчення даної теми. Ознайомив з основними питаннями, які будуть розглядатися під час лекції. Навчальна інформація була представлена за допомогою мультимедійних засобів навчання.

4. Практична спрямованість: орієнтація на зміст і завдання практичних занять із даної теми. Точність, визначення завдань і термінів їх виконання:

За обмежений час лекції була досягнута мета лекції, після чого студенти задали питання за змістом лекції та вирішили тестові завдання за розглянутою темою лекції.

5. Завдання для самостійної роботи студентів: їх наявність, влучність, доцільність, творчий характер повідомлення термінів і форми перевірки знань:

Відбувалася взаємодія зі студентами на початку лекції під час актуалізації теми, що буде розглянута, під час підбиття підсумків та обговорення проблемних питань за темою лекції. В кінці лекції студент використав одну із форм контролю - індивідуальну перевірку знань, умінь.

6. Стиль викладання: точність визначень, формулювань, емоційність, демократичність, володіння аудиторією, дисципліна:

Студент почав лекцію з позитивним настроєм, налагодив контакт з аудиторією. Відбувалася взаємодія між викладачем та студентом. Лекція має тісний зв'язок з профілем підготовки магістрів. Ставлення лектора до студентів уважне. Лектор аргументовано доводить правильність положень, які висуваються. Лекція викладена ідейно спрямовано, змістовно, науково, теоретичний матеріал поєднується з конкретними прикладами.

7. Мовленнєві характеристики: чіткість, легкість голосу, вдале інтонування, голосність, тональність, виразність, емоційність

Вміє чітко, виразно, послідовно висвітлювати зміст навчального матеріалу.

8. Рівень технічного забезпечення (використання ЕОМ, мультимедіа, відео, проекційної апаратури, фонозаписів тощо)

Лекція супроводжувалася мультимедійною презентацією, яка проецирувалася на екран.

9. Оцінка ефективності проведеної лекції. Побаження та зауваження

Дотрималась чіткої структури лекції, було доступно. Виокремлювала головне у матеріалі. Вміє добре працювати з аудиторією.

Схема аналізу проведеного практичного заняття:

У відповідності з розкладом «20» травня 2021 р. проведено практичне заняття з предмету «Педагогіка вищої школи»

Тема: Контроль та оцінка знань, умінь і навичок студентів

Курс 1 факультет ПТПО

Присутні 4

1. Наявність робочого плану практичного заняття: наявний
2. Визначеність мети, завдань практичного заняття, достатня вмотивованість діяльності студентів: визначено мету, актуальність та завдання практичного завдання за заданою тематикою Відповідність змісту практичного заняття програмі навчального курсу
3. Форма проведення практичного заняття: фронтальна, індивідуальна
4. Форми оцінки знань, умінь і навичок студентів під час проведення практичного заняття. Доцільність їх застосування. Були використані попередній контроль та поточний контроль.
5. Використання прийомів активізації пізнавально-пошукової діяльності студентів: були використані активні методи навчання (дискусії, аналіз конкретних ситуацій, вирішення виробничих завдань, розбір документації)
6. Спрямованість практичного заняття на самостійну роботу студентів. Завдяки використанню прийомів активізації пізнавально-пошукової діяльності, були реалізовані три рівні самостійної роботи: репродуктивний, реконструктивний та творчий.
7. Особливості стилю педагогічної взаємодії зі студентами. Ставлення лектора до студентів уважне. Відбувалася взаємодія між викладачем та студентом
8. Оцінка ефективності проведеного практичного заняття. Досягнута мета та виконані поставлені завдання практичного заняття.
9. 10. Наявність зворотного зв'язку і взаємодії викладача і студентів Відбувалася взаємодія між викладачем та студентом.
10. Побажання та зауваження

П.І.Б. рецензента _____

Дата _____

Підпис _____

**Протокол № 1 психологічного дослідження
«Визначення рівня комунікативних схильностей»**

Дата: 14.05.2021 **Час проведення:** 11.00 – 11.30

Експериментатор: здобувач магістерського рівня вищої освіти
Спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи)
Князєв Р.А.

Досліджувані: Студенти 1 курсу факультету ПТПО (5 студентів);
студенти 1 курсу факультету ГЕО (6 студентів)

Мета дослідження: визначення рівня комунікативних схильностей студентів 1 курсу

Використані методи (методики): тестування («Тест на визначення комунікативних схильностей», джерело: Диагностика коммуникативных и организаторских склонностей (КОС-2) / Фетискин Н.П., Козлов В.В., Мануйлов Г.М. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп. – М., 2002. С.263-265.)

Хід роботи: Студентам були запропоновані 20 питань, на які вони повинні були відповісти «Так» або «Ні». За кожною відповідь «так» або «ні» для висловлювань, які збігаються із зазначеними в ключі окремо за відповідними схильностям, приписується один бал.

Комунікативні схильності визначають ключові відповіді на наступні питання:

(+) Так 1, 5, 9, 13, 17, 21, 25, 29, 33, 37

(-) Ні 3, 7, 11, 15, 19, 23, 27, 31, 35, 39

Експериментально встановлено п'ять рівнів комунікативних схильностей. Зразок розподілу балів за цими рівнями показано нижче.

Рівні комунікативних схильностей:

Сума балів 1-4 – рівень дуже низький.

Сума балів 5-8 – рівень низький.

Сума балів 9-12 – рівень середній.

Сума балів 13-16 – рівень високий.

Сума балів 17-20 – рівень найвищий.

Сума балів 1-4 говорить про низький рівень прояву комунікативних схильностей.

Сума балів 5-8 говорить про комунікативні схильності на рівні нижче середнього. Такі люди не прагнуть до спілкування, вважають за краще проводити час наодинці з собою. У новій компанії або колективі відчують себе скучно. Зазнають труднощів у встановленні контактів з людьми.

Сума балів 9-12 характеризує середній рівень прояву комунікативних. Такі особистості прагнуть до контактів з людьми, відстоюють своє, однак потенціал їх схильностей не відрізняється високою стійкістю. Потрібно подальша виховна робота з формування та розвитку цих якостей особистості.

Сума балів 13-16 свідчить про високий рівень прояву комунікативних схильностей піддослідних. Люди не губляться у нових обставинах, швидко знаходять друзів, прагнуть розширити коло своїх знайомих, допомагають близьким і друзям, проявляють ініціативу в спілкуванні, здатні приймати рішення в складних, нестандартних ситуаціях.

Сума балів 17-20 – вищий рівень комунікативних та організаторських схильностей. Це свідчить про те, що у таких людей сформована потреба в комунікативній діяльності. Вони швидко орієнтуються у важких ситуаціях. Невимушено поводять себе у новому колективі. Ініціативні.

Обробка результатів: Один студент (7 %) за результатами тесту має низький рівень комунікативних схильностей; 10 студентів (67 %) – середній рівень; 5 студентів (26 %) – високий рівень.

Висновки. Студенти першого року навчання в більшості мають середній та високий рівень комунікативних навичок, що дозволить в подальшому в повній мірі адаптуватися до навчання в ЗВО та з допомогою викладачів оволодіти вищим рівнем комунікативних компетенцій.

Протокол № 2 психологічного дослідження

«Визначення рівня організаторських схильностей»

Дата: 14.05.2021 **Час проведення:** 11.30 – 12.00

Експериментатор: здобувач магістерського рівня вищої освіти
Спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи)
Князєв Р.А.

Досліджувані: Студенти 1 курсу факультету ПТПО (5 студентів);
студенти 1 курсу факультету ГЕО (6 студентів)

Мета дослідження: визначення рівня організаторських схильностей студентів 1 курсу

Використані методи (методики): тестування («Тест на визначення організаторських схильностей», джерело: Диагностика коммуникативных и организаторских склонностей (КОС-2) / Фетискин Н.П., Козлов В.В., Мануйлов Г.М. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп. – М., 2002. С.263-265.)

Хід роботи: Студентам були запропоновані 20 питань, на які вони повинні були відповісти «Так» або «Ні». За кожен відповідь «так» або «ні» для висловлювань, які збігаються із зазначеними в ключі окремо за відповідними схильностям, приписується один бал.

Організаторські схильності визначають ключові відповіді на наступні питання

(+) Так 2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30, 34, 38

(-) Ні 4, 8, 12, 16, 20, 24, 28, 32, 36, 40

Експериментально встановлено п'ять рівнів організаторських схильностей. Зразок розподілу балів за цими рівнями показано нижче.

Рівні комунікативних схильностей:

Сума балів 1-4 – рівень дуже низький.

Сума балів 5-8 – рівень низький.

Сума балів 9-12 – рівень середній.

Сума балів 13-16 – рівень високий.

Сума балів 17-20 – рівень найвищий.

Сума балів 1-4 говорить про низький рівень прояву організаторських схильностей.

Сума балів 5-8 говорить про організаторські схильності на рівні нижче середнього. Такі люди не прагнуть до спілкування, вважають за краще проводити час наодинці з собою. У новій компанії або колективі відчують себе скуто. Зазнають труднощів у встановленні контактів з людьми. Не відстоюють свою думку, важко переживають образи. Рідко виявляють ініціативу, уникають прийняття самостійних рішень.

Сума балів 9-12 характеризує середній рівень прояву організаторських схильностей. Такі особистості прагнуть до контактів з людьми, відстоюють своє, однак потенціал їх схильностей не відрізняється високою стійкістю. Потрібно подальша виховна робота з формування та розвитку цих якостей особистості.

Сума балів 13-16 свідчить про високий рівень прояву організаторських схильностей піддослідних. Люди не губляться у нових обставинах, швидко знаходять друзів, прагнуть розширити коло своїх знайомих, допомагають близьким і друзям, проявляють ініціативу в спілкуванні, здатні приймати рішення в складних, нестандартних ситуаціях.

Сума балів 17-20 – вищий рівень організаторських схильностей. Це свідчить про те, що у таких людей сформована потреба організаторській діяльності. Вони швидко орієнтуються у важких ситуаціях. Невимушено поводять себе у новому колективі. Ініціативні. Приймають самостійні рішення. Відстоюють свою думку і домагаються прийняття своїх рішень. Люблять організовувати ігри, різні заходи. Наполегливі і натхненні у діяльності.

Обробка результатів: Два студенти (13 %) за результатами тесту мають низький рівень організаторських схильностей; 12 студентів (80 %) – середній рівень; 1 студент (7 %) – високий рівень.

Висновки. Студенти першого року навчання в більшості мають середній рівень організаторських схильностей, що є потенціалом для формування майбутньої організаторської роботи викладача.

Самоаналіз асистентської та науково-дослідної практики

Практична підготовка стала для мене шляхом отримання нових знань, умінь та навичок, які були реалізовані під час проведення лекції, практичного заняття, виховного заходу.

Для мене стала **відкриттям** необхідність створення цілої низки документів, які обумовлюють аспекти навчального процесу

Моя самостійність виявилась у розробці та проведенні лекції, практичного заняття, тренінгового заняття

Обсяг проведеної роботи: розробка та проведення лекції, практичного заняття, тренінгу, проведення діагностики навчальної мотивації здобувачів, пізнавальної активності, комунікативних та організаційних здібностей.

Труднощі, які виникли під час проведення занять, у спілкуванні з викладачами, академічною групою: обмежений час, відсутність необхідних посібників студентам для самостійного опанування матеріалу.

Знання, вміння та навички, придбані за час практичної підготовки: розробка та проведення лекцій, тестів, тренінгів, психолого – педагогічної діагностики навчальної діяльності студентів.

Задачі з самоосвіти. 1. Поглиблення педагогічних та психологічних знань для вдосконалення методів навчання та виховання; 2. Вивчення різноманітних методик; 3. Опанування досягнень педагогічної науки, перспективного педагогічного досвіду; 4. Підвищення загальнокультурного рівня.

Загальні висновки, рекомендації та пропозиції: у цілому, я оцінюю свою практику як успішну. Мені вдалося реалізувати цілі і задачі, набути практичного досвіду, навичок роботи зі студентами з урахуванням їх вікових особливостей, поглибити свої знання в педагогіці, проводити самоаналіз проведених лекцій та виховних заходів.

« ___ » _____ 201 ___ р.

Князєв Р.А.

(прізвище, ім'я по-батькові магістранта, підпис)

(підпис практиканта)

ВІДОМІСТЬ-ХАРАКТЕРИСТИКА (з практичної підготовки)
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи)
денної (заочної) форми навчання
(підкреслити)

Князева Романа Олександровича
прізвище, ініціали магістранта

факультету гуманітарної та економічної освіти, який(а) проходив(ла) асистентську та науково-дослідну практику на базі ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» з «26» квітня 2021 р. по «04» червня 2021 р.

Під час проходження практики була виконана наступна робота:

1. Підготовлено лекції: ПВШ: «Дидактичні технології у вищій школі».
2. Підготовлено практичні заняття: ПВШ: «Контроль та оцінка знань, умінь і навичок студентів».
3. Підготовлено кураторські години: Тренінгове заняття «Професійна мобільність педагога».
4. **Результати науково-дослідної роботи:** підготовлено доповідь для науково-практичної конференції «Особливості формування медіакультури майбутнього фахівця».

5. **Загальна характеристика діяльності магістра-практиканта:** У цілому пройдену практику магістранта можна оцінити як успішну. План педагогічної практики виконаний повністю. Реалізовані всі намічені цілі і задачі, набутий практичний досвід та навички роботи зі студентами; сформовані вміння організації продуктивної взаємодії зі студентами (встановлення особистих контактів, навички співпраці, діалогового спілкування); уміння грамотно розподіляти час заняття та навантаження, відповідно до рівня знань; уміння аналізувати (з психологічної, педагогічної та методичної точок зору) заняття та виховні заходи, що проводяться педагогами.

1. Методист з психології 205
оцінка

[підпис]
підпис / прізвище, ініціали

2. Методист зі спеціальності 605
оцінка

[підпис]
підпис / прізвище, ініціали

Загальна оцінка за практику 805
оцінка

[підпис]
підпис / прізвище, ініціали

Декан факультету
М.П.

[підпис]
підпис /Саяпіна С.А./
прізвище, ініціали

